

מ"ת 45995/02/15 - מדינת ישראל נגד מנחם ביטון, לאה ביטון, שילת ביטון, כולם

בית המשפט המחוזי בירושלים

מ"ת 45995-02-15 מדינת ישראל נ' ביטון (עצור בפיקוח)
בפני כבוד השופט הבכיר צבי סגל
מדינת ישראל
המבקשת:
ע"י פרקליטות מחוז ירושלים (פלילי)
נגד
המשיבים:
1. מנחם ביטון (עצור בפיקוח) 2. לאה ביטון 3. שילת ביטון
כולם ע"י ב"כ עו"ד ארז בר-צבי

החלטה

1. לפני בקשה לעיון חוזר בהחלטה מיום 1.6.15 ומיום 15.6.15; בקשה להורות על מעצרו של המשיב עד תום ההליכים המשפטיים נגדו בשל הפרת תנאי מתנאי השחרור; ובקשה לחלט ערבויות שנקבעו למשיב ולערבים בהתאם לסעיף 51(א) לחוק סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה - מעצרים), התשנ"ו-1996.

עובדות ורקע

- נגד המשיב הוגש ביום 19.2.15 כתב אישום המייחס לו 5 אישומים בגין עבירות רבות של מעשי סדום ומעשים מגונים שבוצעו במשך שנים ב-5 קטינים. בד בבד עם הגשת כתב האישום, הוגשה בקשה להורות על מעצרו של המשיב עד תום ההליכים המשפטיים נגדו.
- במסגרת הדיון בבקשה לעצור את המשיב עד תום ההליכים נגדו, הסכים ב"כ המשיב לקיומן של ראיות לכאורה כנגדו (בהסתייגויות שונות לגבי עוצמתן) ולא חלק על עילת המעצר הסטוטורית הקיימת בעניינו, אך ביקש לבחון את האפשרות לשחררו לחלופת מעצר. לשם כך, הוריתי על עריכת תסקיר מבחן בעניינו, אשר במסגרתו תיבחן חלופת מעצר.
- ביום 21.4.15, לאחר קבלת תסקיר בעניינו של המשיב, הוריתי על מעצרו של המשיב עד תום ההליכים המשפטיים נגדו מאחר שלא נמצאה חלופת מעצר המאיינת את מסוכנות המשיב ואת הסיכון מדחפיו הבלתי נשלטים.

5. על החלטה זו הגיש המשיב ערר (בש"פ 3211/15 כבוד השופטת ד' ברק-ארז) וביום 26.5.15 הורה בית המשפט העליון על שחרור המשיב בתנאים מגבילים: המשיב ישחרר למעצר בית מלא בפיקוח בו-זמנית של לפחות שניים מן המפקחים שהוצעו, כשאחד מהם נוכח עם המשיב באותו חדר ממש; במקום יותקן איזוק אלקטרוני והדיון יוחזר לבית משפט זה לצורך קביעת מפקחים.
6. בעקבות ההחלטה האמורה הוריתי ביום 1.6.15 וביום 15.6.15 על שחרור המשיב לחלופת מעצר מחוץ לירושלים (בפתח תקווה), בתנאי "מעצר בית" מלא, בהשגחה בו-זמנית של לפחות שניים מהמפקחים, בתנאים שנקבעו על ידי בית המשפט העליון.
7. ביום 13.9.15 התקיים דיון בבקשת המשיב לצאת לתפילות חג ראש השנה. בית המשפט (כבוד השופט י' נועם) דחה את הבקשה נוכח המסוכנות הגבוהה הנשקפת מהמשיב ובהסתמך על שני תסקירי המעצר בעניינו. באותו יום נעצר המשיב על ידי המשטרה בחשד להפרת הוראה חוקית, זאת לאחר שנצפה על ידי אביו של אחד המתלוננים בתיק, בסמוך לבית משפחת המשיב בירושלים.
- מכאן הבקשה שלפניי.
8. ביום 17.9.15 התקיים דיון בבקשה בפני שופט תורן (כבוד השופט י' נועם), אשר הורה על מעצרו של המשיב עד לדיון שיתקיים למחרת, וקבע כי קיימות ראיות לכאורה לפיהן הפר המשיב את תנאי השחרור בערובה. עוד נקבע, כי על רקע המסוכנות המוגברת הנשקפת מהמשיב לביטחון הציבור בתחום המיני, ובפרט לביטחונם של קטינים, ולנוכח העובדה שהמשיב הפר את תנאי השחרור בערובה עת לווה על ידי שניים ממפקחיו - לכאורה נפגע האמון שיש לתת במשיב במסגרת תנאי השחרור בערובה.
9. בדיון שהתקיים ביום 18.9.15 בפני שופט תורן (כבוד השופטת ר' פרידמן-פלדמן), נקבע כי המשיב ישהה במעצר עד להחלטה סופית בבקשה, והמשך הדיון בבקשה הועבר ע"י כבוד השופטת פרידמן-פלדמן אליי.

טענות הצדדים

10. לטענת **ב"כ המבקשת**, החלטת השחרור בתנאים מגבילים ניתנה בלב כבוד, כפי שנכתב, תוך הטלת תנאים מחמירים ביותר. לאחר ביצוע ההפרה, טען המשיב כי הוא המתין ברכב עת אביו עלה לבית המשפחה ליטול תרופות, אלא שאבי אחד המתלוננים, שהבחין בו, מסר כי ראה את המשיב יוצא מדלת הבית. כך או כך, המשיב שב לשכונה בה מתגוררים המתלוננים בסמוך, והאפשרות שמי מהם ייתקל בו הייתה מטבע הדברים גבוהה. לגישתה, לא ניתן להעניק למשיב ולמפקחיו אמון ועל כן די בהפרה אחת, דוגמת זו, כדי להורות על מעצרו עד

תום ההליכים המשפטיים נגדו.

לעניין הערבים טענה, כי המשיבות 2-3 (להלן: "המשיבות" או "המפקחות") ששהו עם המשיב במועד ההפרה, לא מילאו את תפקידן כנדרש, זאת לאחר שבית משפט זה הסביר להם באריכות את גודל האחריות המוטלת עליהם בדיון שהתקיים ביום 1.6.15 והן הסכימו לעמוד בכך. המשיב והמפקחות טענו בחקירתם במשטרה כי כלל לא ידעו אודות האיסור להגיע לדירת המשפחה בירושלים ולא הבינו את הבעיה בסטייה מהמסלול שהיה עליהם לנסוע בו ישירות לפתח-תקווה. אשר על כן עתרה לחילוט ערבויות המשיבים.

11. מנגד, לטענת ב"כ המשיב לא בוצעה כל הפרה ואם כן - היא הייתה מזערית, שכן המשיב היה רשאי לצאת מביתו כדי להגיע לבית המשפט והוא המתין להחלטת בית המשפט העליון בערר שהוגש באותו מועד על החלטת בית המשפט המחוזי (כבוד השופט י' נועם) מאותו יום; זאת, כשהוא מלווה בלפחות שניים ממפקחיו. האב לא חש בטוב והמשפחה נאלצה לעצור בדירה בירושלים לצורך נטילת תרופות. בתשובה להערות בית המשפט, הודה ב"כ המשיב כי היה על המשיב והמפקחים לפנות אליו ובאמצעותו לבקש מהשופט התורן כבר במעמד הדיון לאפשר לו לעבור דרך דירתו בירושלים, דבר שלא נעשה, אולם ככל שאכן מדובר בהפרה, הרי שזו כאמור זניחה. עוד הוסיף, כי המשיב שהה כ-3 חודשים בתנאים מגבילים ביותר מבלי שהפר אותם.

לעניין הערבים טען, כי המדובר בהפרה שהיא בתחום הסבירות וכי זו להם הפרה ראשונה. המדובר במפקחים נורמטיביים, שחדלו לעבוד וללמוד על מנת לפקח על המשיב, כך שלא מדובר בזלזול במערכת המשפט אלא בטעות בשיקול הדעת.

דין והכרעה

12. לאחר שבחנתי את טענות הצדדים הגעתי למסקנה כי דין הבקשה באשר למשיב להתקבל, ובאשר למפקחות - להתקבל חלקית.

13. על פי האמור בסעיף 13(ב) לחוק סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה - מעצרים), תשנ"ו-1996, אין לעצור נאשם עד תום הליכי משפטו אם ניתן להשיג את מטרת המעצר בדרך של שחרור בערובה ותנאי שחרור, שפגיעתם בחירותו של הנאשם פחותה. אחת הדרכים המקובלות להשגת מטרה זו היא החלופה של מעצר בית, שאינה שוללת את החירות אלא מגבילה אותה בלבד. חלופה זו, מחייבת לשמור מכל משמר כי אכן תושג מטרת המעצר על ידי הגבלת החירות, וזאת על ידי הקפדה יתרה בדבר קיום התנאים שנקבעו בחלופה של מעצר בית. משקבע בית המשפט, כי החלופה שיש בה כדי להשיג את מטרת המעצר היא מעצר בית מוחלט, הרי כל הפרה

של תנאי המעצר מביאה עמה את הצורך בשלילת חירותו של הנאשם על ידי כליאתו מאחורי סורג וברית, כדי להשיג בדרך זו את מטרת המעצר (בש"פ 3696/92 **מדינת ישראל נ' ציון עגיב**, פס' 6 לפסק דינו של כבוד המשנה לנשיא (כתוארו דאז) מ' אלון(פורסם בנבו, 27.8.92); בש"פ 3239/08 **קליף שוקרון נ' מדינת ישראל**, פס' 14 לפסק דינו של כבוד השופט ח' מלצר (פורסם בנבו, 13.5.08) (להלן: "**עניין שוקרון**")).

14. לטענת ב"כ המשיב, המדובר ב"הפרה זניחה", כזו שלא מצדיקה את החזרת הנאשם למעצר עד תום ההליכים וחילוט כספי הערובה. אכן, בית המשפט אינו חייב להחזיר נאשם למעצר ממנו שוחרר בתנאים מגבילים בכל מקרה בו הנאשם מפר את תנאי השחרור, וההחלטה בעניין זה מסורה לשיקול דעתו של בית המשפט, אשר יעמוד על אופייה של עילת המעצר המקורית, על מאפייני הנאשם ועל אופי ההפרה של תנאי השחרור (בש"פ 3962/00 **פיהד בן מוחמד ג'אנם נ' מדינת ישראל** (פורסם בנבו, 11.6.00) (להלן: "**עניין ג'אנם**"); בש"פ 5305/98 **שבלי נ' מדינת ישראל** (פורסם בנבו, 10.9.98); בש"פ 2931/96 **קאסם נ' מדינת ישראל** (פורסם בנבו, 5.2.96)), ויבחן האם חרף ההפרה ניתן עדיין להעניק מידת אמון כזו בנאשם, אשר יש בה כדי להצדיק מתן הזדמנות נוספת על דרך של שחרור בתנאים (עניין שוקרון, פס' 14).

15. עם זאת סבורני, כי בדרך כלל, עת נאשם מפר את תנאי שחרורו בערובה, יש הצדקה לבטל את השחרור ולהחזיר את הנאשם למעצר, שהרי ראש לכל, השחרור מן המעצר מתבסס על האמון שבית המשפט רוחש לנאשם שלא ינצל את השחרור כדי לעבור עבירה ולא יפר את תנאי השחרור. אם הנאשם הפר תנאי מתנאי השחרור, יש בכך הוכחה שאין הוא ראוי לאמון בית המשפט ודי בכך כדי להורות על מעצרו מחדש. הדבר לא נועד רק כדי לסלק את הסכנה הצפויה מן הנאשם, אלא גם כדי להגן על מוסד השחרור מן המעצר בתנאים מגבילים, שהרי מוסד זה מושתת על ההנחה שנאשמים יקיימו את תנאי השחרור, כרוחם וכלשונם, אם לא מתוך שכנוע פנימי, למצער בשל החשש שהפרת התנאים תחזירם למעצר (עניין שוקרון, פס' 13 לפסק דינו של כבוד השופט ח' מלצר; עניין ג'אנם).

מן הכלל אל הפרט:

16. נוכח הכללים שפורטו לעיל, באתי לכלל מסקנה כי יש לקבל הערר ולהורות על מעצרו של המשיב עד תום ההליכים המשפטיים נגדו. עילת המעצר המקורית נגד המשיב הייתה מסוכנותו. מסוכנות זו נלמדה, בין היתר, מאופי העבירות המקוריות בהן הואשם המשיב - עבירות מין רבות בחמישה מתלוננים קטינים; מרמת הסיכון הגבוהה להישנות עבירות "**אשר מעמידה בספק רב יכולתה של חלופה אנושית לצמצם את הסיכון המתואר**", "**ועולה ספק ביחס למידת יכולתו לקבל על עצמו גבולות וכללים...**" (תסקיר מיום 15.4.15 ומיום 21.9.15, בהתאמה); ומהקושי של המשיב לשלוט בדחפיו.

17. אין חולק, כי המשיב עצר בדרך יחד עם מפקחיו בדירת המשפחה בירושלים, מבלי לדווח על כך לכל גורם מוסמך (פרקליטו, משטרה, פרקליטות, בית משפט) וללא קבלת אישורו, ובכך הפר את תנאי "מעצר הבית" שבו היה אמור לשהות. הגם שמדובר בהפרה נקודתית של תנאי השחרור בערובה, לא ניתן לייחס לה אופי טכני או מקרי, שכן המשיב שב למקום בו מתגוררים המתלוננים ויש לראות זאת בחומרה רבה. הפרה זו מבטאת זלזול והתעלמות מחובתו לעמוד בתנאי השחרור. במצב דברים זה, האינטרס הציבורי הכללי גובר על פני האינטרס הפרטי-אישי של המשיב.

18. סיכומו של דבר, המדובר בעבירות חמורות ביותר, שגם בית המשפט העליון, עת קיבל את הערר "לא בלב קל" (כפי שציינה כבוד השופטת ד' ברק-ארז), קבע תנאי שחרור בערובה חריגים בחומרתם, כמעט ללא תקדים, זאת על מנת לאיין כל סיכון אפשרי, רחוק ככל שיהיה. במצב דברים זה, בו מלכתחילה תנאי השחרור היו כה חמורים ומגבילים; לא כל שכן שאסור היה לו להגיע לשכונה שבה הוא התגורר וכי יש סיכוי גבוה שמי מהמתלוננים יפגוש או יבחין בו; ומשנהיר לכל שמסגרת "החלון" באיזוק האלקטרוני נועדה אך ורק כדי לאפשר למשיב להגיע לבית המשפט ללא כל סטייה אחרת בדרך; ומשלא נתבקשה רשות מוקדמת לסטייה האמורה, ואף לא הודע על כך לסניגור, הרי לא רק שלא מדובר ב"הפרה זניחה", כדברי ב"כ המשיב, אלא שמדובר בהפרה מהותית וחמורה ביותר.

די בכך, על רקע המסוכנות של המשיב, כדי להורות על מעצרו עד תום ההליכים המשפטיים נגדו.

19. אשר לבקשה לחילוט ערבויות המשיב ומפקחיו: העובדה, כי אף אחת מהמפקחות לא עצרה וחשבה רגע אחד עובר להפרה, האם לא כדאי לדווח על כך לגורם מוסמך או לקבל על כך אישור מוקדם מגורם מוסמך כלשהו, מלמד על כך שהאפשרות להסתמך ולסמוך עליהן הייתה, אולי, מלכתחילה מוטעית. יתרה מזאת, ביום 10.9.15 הוגשה מטעם המשיב בקשה מוסכמת להוספת מפקח - אבי המשיב, וביום 11.9.15, בהסכמת הפרקליטות, נעתרתי לבקשה; אלא, שאיש לא יידע את בית המשפט והפרקליטות לגבי העובדה שהמפקח המבוקש עבר אירוע מוחי כשבוע וחצי קודם לכן, וספק רב אם יוכל לפקח ביעילות על המשיב נוכח מצבו הרפואי, כך שבפועל יהיה מדובר למעשה במפקח אחד ולא בשניים, בניגוד לתנאים שנקבעו על ידי בית המשפט.

עם זאת, לא נעלמה מעיני גם העובדה שאכן לא איחרו המשיבים לחזור לפתח תקווה במועד שנקבע במסגרת "חלון" האיזוק האלקטרוני, ולא בוצעה כל הפרה עד לאותו מועד. לפיכך, יש לכך השלכה על הסכום שיחולט מהערבויות שהופקדו על ידי המשיבות.

20. אני מורה אפוא על חילוט סך של 2,000 ₪ מכל אחת מהמשיבות 2-3, מתוך סכום הערבות עליו חתמו.

21. אני מורה על מעצרו של המשיב עד תום ההליכים המשפטיים כנגדו, כמו גם חילוט כל סכום הערבות שהפקיד.

ניתנה היום, י"א תשרי תשע"ו, 24 ספטמבר 2015, בנוכחות הצדדים.

צבי סגל, שופט בכיר